

Nederlands-Leuvens Longkanker Screenings Onderzoek (NELSON)

Auteurs R.J. van Klaveren en de NELSON-studiegroep

Trefwoorden screening; longkanker; spiraal-CT.

(*Ned Tijdschr Oncol 2004;1(3):115-116*)

Inleiding

Longkanker is een groot volksgezondheidsprobleem. Alhoewel stoppen met roken (primaire preventie) essentieel is om de longkankerepidemie in te dammen, zijn de resultaten ervan beperkt en neemt het aantal longkankergevallen bij ex-rokers sterk toe. Longkankerscreening (secundaire preventie) met behulp van spiraal-CT zou mogelijk een waardevolle aanvulling op de primaire preventie kunnen zijn.

Studieopzet

In een beperkte hoogrisicopopulatie in Nederland en België zal een proefbevolkingsonderzoek naar longkanker, de Nederlands-Leuvens Longkanker Screenings Onderzoek (NELSON)-studie, plaatsvinden. Er wordt onderzocht of vroege opsporing van longkanker door middel van een CT-scan in het eerste, tweede en vierde jaar zal leiden tot een afname van de longkankersterfte van minimaal 20% ten opzichte van een controlegroep die niet gescreend zal worden. Ook wordt onderzocht of de afname in sterfte zodanig groot is dat het de mogelijke nadelen van het bevolkingsonderzoek (onzekerheid, spanning, aanvullende onderzoeken) rechtvaardigt. Tevens bekijkt men wat de kosten zijn per gewonnen levensjaar.

Doelgroep

Voor deelname aan het NELSON-project komen mannen en in een beperktere mate ook vrouwen in aanmerking. Zij moeten tussen de 50 en 75 jaar oud zijn en minstens 25 jaar lang 16 sigaretten per dag of meer gerookt hebben en nu actief roken, of minder dan 10 jaar geleden gestopt zijn met roken. Alleen personen die schriftelijk worden uitgenodigd kunnen deelnemen, om te voorkomen dat er een onbekende selectie zal plaatsvinden.

Huidige stand van zaken

Met medewerking van GGD-en en gemeenten in 7 GGD-regio's in Nederland en 14 gemeenten rond Leuven (België) is reeds aan 362.901 mannen en een kleiner percentage vrouwen een korte enquête toegestuurd met vragen die betrekking hebben op de algemene gezondheid, longklachten, rookgedrag en eventuele aanwezigheid van longkanker in de familie. Thans hebben ruim 100.000 mensen op de enquête geantwoord (28 %). Aan de hand van de antwoorden is een hoogrisicogroep geïdentificeerd van ongeveer 17.000 personen. Deze groep ontvangt binnenkort een tweede mailing met uitgebreide studie-informatie, een informed-consentformulier en een korte vragenlijst over eventuele asbestexpositie in het verleden en het huidige rookgedrag. De (ex)-rokers die besluiten deel te nemen aan het onderzoek zullen worden gerandomiseerd over de screeningsgroep en de controlegroep (1:1). Voor de controlegroep blijft deelname aan het onderzoek beperkt tot het invullen van een jaarlijkse vragenlijst.

De deelnemers aan de studie zijn niet verplicht het roken te staken, maar dit zal wel sterk worden aangeraden. Aan alle deelnemers zal daarom een schriftelijk advies over stoppen met roken worden gegeven.

Om tijdens de zesjaardurende follow-upperiode te achterhalen bij wie er in de screenings- en in de controlegroep longkanker wordt vastgesteld en waaraan de deelnemers uiteindelijk zijn overleden, vindt er een koppeling van de centrale database plaats met het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) en de Integrale Kanker Centra (IKC). In totaal zullen alle deelnemers 10 jaar worden gevolgd.

Voor nadere informatie over het NELSON-project kunt u terecht op www.nelsonproject.nl, of kunt u bellen met het centraal onderzoekssecretariaat, tel.: 010-4391930.

Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt door:

Zorg Onderzoek Nederland-Medische Wetenschappen (ZonMW), KWF Kankerbestrijding, de Stichting Centraal Fonds Reserves voormalige Vrijwillige Ziekenfondsverzekeringen (RvvZ), Vereniging Trustfonds Erasmus Universiteit Rotterdam, de G. Ph. Verhagen Stichting, de Rotterdamse Oncologische Thoracale Studiegroep (ROTS), Siemens Duitsland en de Vlaamse Liga tegen Kanker.

Samenstelling van de NELSON-studiegroep:

Dagelijks bestuur: dr. R.J. van Klaveren, P.I.; dr. H.J. de Koning; prof. dr. M. Oudkerk
 Huidige stuurgroep: *Erasmus MC Rotterdam*: dr. R.J. van Klaveren, voorzitter, longarts-oncoloog; dr. H.J. de Koning, vice-voorzitter, arts-epidemioloog; prof. dr. J.D.F. Habbema, klinisch beslistkundige; prof. dr. H.C. Hoogsteden, longarts; *Universitair Medisch Centrum Utrecht*: prof. dr. W.P.T.M. Mali, radioloog; prof. dr. J.-W.J. Lammers, longarts; prof. dr. A. Brutel-de la Rivière, thoraxchirurg; *Rijksuniversiteit Groningen*: prof. dr. H.J. Groen, longarts-oncoloog; *Kennemer Gasthuis Haarlem*: drs. E. Th. Scholten, radioloog; dr. C. Weenink, longarts; *Universitair*

Ziekenhuis Gasthuisberg Leuven; prof. dr. K. Nackaerts, longarts-oncoloog; prof. J. Verschakelen, radioloog; *Integraal Kankercentrum Rotterdam*: dr. R. Damhuis, epidemioloog; *Canisius-Wilhemina Ziekenhuis Nijmegen*; dr. E. Thunnissen, patholoog; *VU medisch centrum Amsterdam*; dr. J. van der Sijp, oncologisch-chirurg.

Ontvangen 23 september 2003, geaccepteerd 6 april 2004.

Correspondentieadres

Dr. R.J. van Klaveren, longarts-oncoloog

Erasmus MC
 Afdeling Longziekten
 Dr. Molewaterplein 40
 3015 GD Rotterdam
 Tel.: 010-4391437
 Fax: 010-4391044
 E-mail: r.j.vanklaveren@erasmusmc.nl

Belangenconflict: geen gemeld.
 Financiële ondersteuning: geen gemeld.